

BOTVIDSBYGDEN

ORGAN FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE

Jubileumsnummer

Botkyrka Hembygds-gille
Tio år

Tidningen Botvidsbygden vill i detta jubileumsnummer ge Gillesmedlemmarna en återblick på de gångna tio åren. På första sidan visar tidningen bilder från några stora händelser i Gillet. Vi ser danslaget marschera in till en av sina första uppvisningar. Brudparet i Botkyrkadräkter är första paret ut inom Gillet och det är Gillets grundläggare och första ordförande LARS STRÖM, som gifter sig med LISBETH LAGERSTRÖM. Så har vi den verkligt stora händelsen på bilden, som vandrat runt i världens alla tidningar.

EN IDE FÖDS

En augustikväll 1948 mötte jag en viltvind yngling i Tullinge, nämligen LASSE STRÖM som bad mig om ett samtal. Gärna svarade jag, och så utspann sig följande: Var och hur skulle man kunna få en Botkyrkadrikt sydd? Till vem då frågade jag. Jo, sa Lasse, jag har nämligen varit i Skåne i sommar och där har jag varit med i ett Folkdansgille. Och något mera kul har jag aldrig varit med om. Å nu tänkte jag försöka att bilda ett Hembygds-gille här och då skulle vi börja med en gammaldanskurs.

Ja, Lasse sa jag, nu har du träffat havet på spiken. Samma tanke har jag haft länge. Jag ska med nöje hjälpa dej.

Fredagen veckan därpå samlades ett 30-tal ungdomar på Hemvärgården där tre spelmän - IVAR och VALLE KARLSSON samt Valles son BERNDT, klämda i med en alla tiders ginglåt och gammaldanskursen var inledd. Som lärare för kursen, hade Lasse talat med BENGT ANDERSSON från Svenska Ungdomsringen i Stockholm.

Under dessa kvällar svetsades ungdomarna samman på ett säregnet sätt och den sanna och sunda ungdomsglädjen blev en faktor att räkna med.

Georg Malmkvist

EN ÅTERBLICK PÅ HEMBYGDSGILLET'S FÖRSTA DECENNIUM.

Deltagarna i gammaldanskursen samlades till sammanträde den 2 januari 1949 med Lasse Ström som sekreterare. Den första frågan på Dagordningen var, "Vad skall föreningen heta?"

Enhälligt antogs ordförandens eget förslag, Botkyrka Hembygds-gille. En styrelse om 5 personer tillsattes. Efter konstituerande sammanträde utsågs Lars

Ström till ordförande, Georg Malmkvist till v. ordförande, fröken Britta Sand till sekreterare, fröken Ingegerd Wahlström till v. sekreterare och fröken Gunborg Östlund till kassör.

Botkyrka Hembygds-gille var alltså bildat och den 7 januari startades en kurs i folkdans under ledning av Bengt Andersson och till Ivar och Valle Karlssons samt Bernt Carsberg's musik. Botkyrkadräkter syddes och den 1 mars var danslaget klart för sin första uppvisning vid ett Gillessamkväm på Brända Tomten.

Gamla dansar och lekar ha intagit en framträdande plats inom Gillet och äro ägnade att sätta sin prägel på våra fester. I danslaget utövas de av vilsvad ungdom som årligen rekryteras av elever från gammaldans kursorna. Ledare här varit Bengt Andersson och Nils Sandin.

Rokokodansar eller Högre ståndsdansar har också inövats av medlemmarna i folkdanslaget och dess sakkunnige ledare har varit Gustaf Pålback. Flera uppvisningar i tidensliga dräkter har ägt rum.

Folkmusiken har även ägnats mycket stort intresse och dess utövare har varit riksspelmännen Ivar Karlsson och Bernt Carsberg, dalaspelmannen Helge Jobs, Anton Wellmar samt Sonja Sylven gift Sjöström.

En sångcirkel under ledning av Lisa Malmström sökte inträde i vårt gille. Den bestod av ett 20-tal damer vilka alla bar Botkyrkadräkter. Deras ansökan beviljades givetvis med glädje, och Gillet hade därmed fått sin egen hembygdskör. Samtidigt flyttade till vår bygd en f.d. körledare, nämligen Eric Pottersson, som vilvilligt övertog ledningen efter Lisa Malmström. Eric som själv är sångare, blev mycket populär av körmedlemmarna och kören gjorde stora framsteg och framträdde alltid med ny reportuar på våra fester. Formfinneskommittens uppgift har varit att bland medlemmarna befordra körleken till

det fäderneörvde. Kunskapen om gångna tidars levnadssätt och åka kännedom om de minnesmärken omkring oss som bära vittne om äldre tidars kultur. Kommitten har också arrangerat bandupptagning bland bygdens äldste, som med nöje har spelat låtar och berättat om vår bygd från gångna tider. Ett bildgalleri av allt gammalt och fornt har också upprättats under benämning: **ON BOKKYRKA SOCKEN I FÄDERNS SPÅR**. Kommittémedlemmarna är och har varit Hembygdsforskaren Eric Castegren, Georg Malmkvist, samt Per-Årnild och Ulla Körvall.

Gillet har också ett dräktråd, som kunnat alla upplysningar om anskaffande av bygdodräkter. "Motto: Bygdedräkt till alla medlemmar". En skribent yttrade i en dagstidning om sångkören "Tänk att älderna syns into". Råd om dräkter ger Gunborg Eriksson och Georg Malmkvist.

Georg Malmkvist.

HUR REDAKTÖREN SEER ÅR 1958

Under år 1958 har kanske inte några större sensationer inträffat, men här kommer en liten återblick på vad som hänt.

Någon gång i februari var det årsmöte i sedvanlig ordning och som avslutning härpå blev det kaffe med depp och dans. Dessförinnan i slutet på januari hade Gillet inbjudit ungrarna från Rönninge till dans och kaffekalas i Falkbergsskolan.

En lördag i mars var det maskerad på Nyången. Undertecknad var tyvärr av någon anledning förhindrad att närvara och detta var synd, ty där hade varit väldigt livat med julgranskaramoller, vikingar och en massa annat löst folk.

I april ordnades vårsamkväm i Falkbergsskolan med sång och dans, och sista april arrangerade Gillet Valborgsmässa i Tullinge. Där sjöng vår sångkör vårsånger så härligt att man i alla fall fick hopp om att våren var i annalkande. Kören sjöng även i Tumba bruk samma kväll.

En tidig helgdagsmorgon i maj var det gökotta med folkdanslaget. Den började mycket tidigt, alldeles för tidigt em. och kallt var det, men kul.

Det bästa av allt var att gäken gol..... eller gjorde han inte det? Vi gästade Ulla och Perre i deras lilla trevliga sommarstuga och hade mycket trevligt, men det var väldigt tidigt. Vi åt och lekte och högg ved., ja tack för senast.

I juni medverkade vi som vanligt på Ungdomsringens dag på Skansen. Samma månad lade vi ned träningen av högre ståndsdanserna. Helgen strax före midsommar arrangerade Gillet en inkomstbringande sommarfest. På midsommaron deltog Gillet vid festligheter i Sönerator..

I augusti ordnade Gillet sommarfest i Vrin. Samma månad var det kräftskiva i Hemvärdsgården. Där stor glädje högt i tak, vilket redaktören med glädje noterade trots den sene ankomsten.

I september började Gillet en gammaldanskurs som det visade sig att vi hade stor nytta av i folkdanslaget. Gammeldanskursen avslutades med luciafest, och den var mycket traditionellt ordnad för kommunens pensionärer.

Sören.

Ja nu har åter ett år förrunnit och vi skriver anno 1959, vilket även betyder att Botkyrka Hembygdsförening uppnått 10-årsstrecket av sin tillvaro. Kanske inte alla åren varit så lysande inkomstbringande, men Gillot är dock fortfarande vid liv och vid ett troligt spirande liv. Låt oss därför alla inom föreningen även för kommande år hålla en gammal fin tradition levande och hjälpa åt att arbeta med denna mer energi för att nå vårt påbörjade mål "stagan". Har vi märkt att folk-musik och folkdanser alltmer återkommer.

Gillot har under senaste åren förljvnt många lyckligt "seende" människor med sine troliga och roliga folkdanser i vackra och färgglada landskapsdräkter till den alltid lika melodiska och modryckande folkdansmusik. Gillots senaste årliga fest, var ljuset, Lucifirendot för de rara och tackas Pensionäerna, som avhölls i den nybyggda och moderna stora Falkborgsskolan. Bara detta att få se skolan, var en nyhet för många av de gamla, som icke tidigare sett hur modern skolor ser ut där barnen nu för tiden tillbringa sina dagar. Alla hade sitt bästa humör med sig och ögonen strålade mot de många fina ljuslågorna på de långa, med linsornas dokorerande kaffedukade borden. Alla hade de en förväntansfull blick inför vad de skulle komma att få se och höra denna stund som de så ivrigt väntat på under de mörka vinternätterna. Under väntetiden sågo de med intresse på färgspelet av unga leende människor i sina granna folkdräkter som skyndade fram och åter i salen och icke minst njöto de av anblicken av de söta unga i färgglada kläder som roade sig på den stora golvytan framför borden. Så förklarade Ordföranden att vi snart kommer det efterlängtningsvärdaste kaffet men först något annat. Allt blev tyst och stilla och långt bort i korridoren hördes Lucifirendots toner. Så skred den unga Ljusdrottningen med sina många värnor långsamt och vackert in i salen. Vitklädda och glittrande med levande ljus i hår och kinder sjöngo de sedan med sina vilkljängande unga röster jul-sånger för oss alla. En varje år åter-

kommande vacker tavla. Fyra av Gillots gemytliga spelmän hade ställt upp och underhöll flitigt med vacker och klämig musik. Så kom Gillots folkdansare intågande i tjugiga folkdräkter och uppförde flera folkdanser till livliga applåder från pensionärerna. Även sångkören inom Gillot förhöjde stämningen med flera vackra sånger. Vid hemfärden uttryckte flera av Pensionärerna sin tacksamhet över allt vackert de fått se och allt gott de blivit trakterade med under en glad kväll och de hoppades få återkomma nästa år igen.

Så var festen slut och ljuset släckta och de granna folkdräkterna försvunna för denna gång, men den undermedvetna tanken fanns kvar att till nästa år få se och höra lika vackert igen i årets närmaste månad.

Många med mig gick vil hem, och som just i mitt fall, var TV-apparaten i full gång då. Det var utsländning från en blindskola. Dessa förnöjda människor, yngre som äldre, hade icke som de gamla Pensionärerna och vi Gillotsmedlemmar kunnat se något vackert. De kan bara i sin fantasi försöka föreställa sig färgen och mod sina klädslika händer känna sig till människors utseende och klädsel. Men de lekte, litet trovande kanske, sig fram över golvet mellan stolar och bord och de sjöngo och spelade toner med varandra., Fantastiskt. Som avslutning på programmet, och för mig mest rörande, var nog en liten pojke och dito flicka i vackra folkdräkter som framförde en del av en folkdans. Perfekt, precis som om de sågo varandra och sågo hur de utförde sina danssteg. Det blev nog en tankesvällare för alla som varit på vår Luciafest och sett allt vackert och sedan oftast thado möjlighet att se en sådan utsländning. För mig blev det ett oförglömligt Luciaminne 1958. Vi bör nog alla någon gång känna tacksamheten tanka åt hur lyckliga vi seende människor äro.

S.H.

ETT TREVLIGT AVEROTT I DET ALLMÄNNA JULFIRANDET

Semling vid Distriktagården lördagen den 3 januari kl. 17.00. Målet för vår resa var Sundbyholms slott, byggt på 12-hundretalot. Det ligger ett par mil utanför Eskilstuna på en udde vid Mälaren. Ägare är nu Eskilstuna stad. Alldeles i närheten av slottet ligger dels en flygelbyggnad, dels ett antal småstugor.

Vid Distriktagården infann sig på småningen fyra flickor och fyra pojkar från Botkyrka. Tre bussar stod och väntade på 130 anmälda deltagare. Det såg ganska mörkt ut med anslutningen, då klockan började närma sig fem, men kvart över var bussarna så gott som fullsatta. Så bar det iväg i halt och dåligt väglag. Det allmänna nöjet i vår buss var att lösa korsord av alla slag. Omkring halv nio var vi framme. Roden i bussen hade vi blivit tilldelade en nyckel till den stuga, i vilken vi skulle bo. Det var stuga nummer fem. Naturligtvis låg den så långt bort som man kunde komma från slottet. Hela Botkyrkagänget fick bo i samma stuga. Den var delad i två avdelningar. I varje avdelning fanns sovrum, vardagsrum och kök. Köket var utrustat med alla sorters hushållsredskap.

Nere i slottet i Källarvalven väntade oss kaffe med gott dopp. Så vi skyndade oss dit ned. Dansen började genast efter kaffet och höll på till kl. 24.00.

Morgenpigga arrangörer hade beställt frukosten till kl. 8.00 eller kl. 8.30 varande morgon. Jag kan inte berätta, att våra flickor aldrig lyckades komma ned till frukost. Tre av pojkarna rusade i sista stund ned till frukosten på söndagsmorgonen. Och konstliga som pojkar alltid är, kom de upp med ett helt lass smörgåsar åt den fjärde av dem. Då vi flickor undrade varför de endast tänkt på S., svarade de klickt: "jo, han var ju så hungrig". Sen en räddning hade vi omedelbart plockat ned oss både te och bröd. Detta var sodan vårt gemensamma surrogat för frukosten. Men ingen behövde vara hungrig, för senare på dagen kom lunch och middag och kaffe om vartannat och varande gång var det massor av god mat.

Men vårt huvudsakliga syfte var ju att dansa. Det blev också folkdans, gammeldans och lekar i mängder. Alla

dansade av hjärtans lust från tidig morgon till sena kväll. Varje eftermiddag tog vi på oss våra bygdadräkter. Det rådde en verkligt högtidlig stämning, då Janne Hollström, som för övrigt var ansvärsledare, på Trettondagseftern för 130 folkskoleungdomar i en jättstor ridder sal med något av gustavianskt skimmer över sig, med sin behagliga röst ropade ut: "Vi danser fransösa i enkla turer". Den dans som sedan följde med inslag av bostonvals och wienerkrouzopolka, var trettondagshalens och kanske även Sundbyholmstidens höjdpunkt. Balen slutade vid tvåtiden på natten. Andra trevliga avbrott i det allmänna dansandet var ett gudstjänstbesök i Sundby kyrka, en promenad och underhållningsprogram av bussarnas passagerare. En för Botkyrka liten intern rolighet uppstod, då två av våra flickor kom på att en kväll, när pojkarna var upptagna med att dansa, smita upp till stugan och bidda söck åt dem alla. Vi flickor var den kvällen mycket angelägna, att hinna ligga oss och slänga dörren till vårt sovrum innan pojkarna hann upptäcka det lilla skåpet. Men just som vi fått på oss nattdräktarna, kom alla fyra grabbarna instörtande för att döpa oss kristliga flickor med vatten. Resultatet blev töser med blött hår och våta pyjamasor.

Likväl gick tiden förfärligt fort och det var strax tid för avresa. Med en smula vned avreste vi från Sundbyholms slott och stuga nummer fem med en iskall buss, där värmen inte fungerade på hela vägen till Stockholm. Än en gång hölls dock upp av B., som laddade allsång och sjöng solo till allas förtjusning. En ening trötta återkom vi till ett snöigt och blåsigt Stockholm på tisdagskvällen. Den tre dagar långa vistelsen på Sundbyholms slott är för de deltagande nu ett glatt minne att leva på till nästa besök där, som då kanske blir på nyåret 1960.

TITTI

